

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Karety a ze soudců JUDr. Jiřího Goldsteina a Mgr. Tomáše Brauna v řízení o prohlášení konkursu na majetek dlužnice LAUDIS, a.s., sídlem Syrovátka č.p. 3, zast. advokátem Mgr. Lukášem Damborským, sídlem Václavské náměstí 846/1, Praha 1, zahájeném na návrh navrhovatelů a) [jméno] [příjmení], podnikajícího pod firmou V Češek - [příjmení], bytem Stockacher Strasse 3, Mannheim, Spolková republika Německo, zast. advokátem JUDr. Jiřím Vsetečkou, sídlem Orlická 163, Hradec Králové, b) Mgr. [jméno] [příjmení], bytem [adresa], [ulice] republika, c) [jméno] [příjmení], bytem [adresa], Polská republika, d) [jméno] [příjmení], bytem tamtéž, přičemž navrhovatelé b) c) a d) jsou zastoupeni advokátem JUDr. Jiřím Novákem, sídlem Sokolská 60, Praha 2, adresa pro doručování: Nám. T.G.M. 11, Přerov, e) GOSKIMPEX, s.r.o., sídlem Smetanova 1912/5, Český Těšín, f) Ethanol Energy, a.s., sídlem Školská 118, Vrdu, zast. advokátem JUDr. Jiřím Vodičkou, sídlem Drtinova 557/10, Praha 5, a g) Mgr. Radima Kubici, sídlem O. Lysohorského 702, Frýdek - Místek, správce konkursní podstaty úpadkyně SIBO, s.r.o., zast. advokátkou Mgr. Ivetou Magnuskovou, sídlem tamtéž, o odvolání navrhovatelů a) až d) proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 41 K 41/2006-2162 ze dne 1.listopadu 2011 ve znění doplňujícího usnesení téhož soudu č.j. 41 K 41/2006-2173 z téhož dne

takto:

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 41 K 41/2006-2162 ze dne 1. listopadu 2011 ve znění doplňujícího usnesení téhož soudu č.j. 41 K 41/2006-2173 z téhož dne se v bodech II., III. a V. výroku zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové poté, co byla jeho předchozí rozhodnutí č.j. 41 K 41/2006-913 ze dne 21.3.2007 o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu a č.j. 41 K 41/2006-1271 ze dne 23.1.2009 o prohlášení konkursu na majetek LAUDIS, a.s. (dále jen dlužnice) usneseními Vrchního soudu v Praze č.j. 1 Ko 240/2007-928 ze dne 27.11.2007 a č.j. 1 Ko 50/2009-1538 ze dne 4.6.2009 (dále jen kasační rozhodnutí odvolacího soudu) zrušena a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, rozhodl o návrhu navrhovatelů tak, že shora označeným usnesením ve znění doplňujícího usnesení řízení o návrhu Ethanol Energy, a.s. (dále jen navrhovatelka f) zastavil (bod I. výroku) a návrhy [jméno] [příjmení] (dále jen navrhovatel a), Mgr. [jméno] [příjmení] (dále jen navrhovatel b), [jméno] [příjmení] (dále jen navrhovatel c), [jméno] [příjmení] (dále jen navrhovatelka d), GOSKIMPEX, s.r.o. (dále jen navrhovatelka e) a Mgr. [jméno] [příjmení] (dále jen navrhovatel g) jako správce konkursní podstaty úpadkyně SIBO, s.r.o. zamítl (bod II. výroku). Současně rozhodl o tom, že navrhovatelé a), b), c), d), e) a g) jsou povinni zaplatit dlužnici 63.783 Kč na náhradu nákladů řízení do 3 dnů od právní moci usnesení k rukám jejího zástupce (bod III. výroku), že navrhovatelka f) a dlužnice nemají vůči sobě navzájem právo na náhradu nákladů řízení (bod IV. výroku) a že navrhovatelé a) až e) jsou povinni zaplatit České republice 4.373 Kč na náhradu nákladů řízení do 3 dnů od právní moci doplňujícího usnesení (bod V. výroku).

V odůvodnění usnesení soud v první řadě konstatoval, že navrhovatelka f) vzala se souhlasem dlužnice svůj návrh na prohlášení konkursu zpět, proto podle ust. § 66a odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání (dále jen ZKV) ve spojení s ust. § 96 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen OSŘ) řízení o jejím návrhu zastavil.

Poté soud reprodukoval obsahy insolvenčních návrhů dalších navrhovatelů tak, že:

- navrhovatel a) tvrdil, že má vůči dlužnici pohledávku ve výši 9.621.087,89 Kč z jejího nesplněného závazku vzniklého na základě rámcové kupní smlouvy ze dne 1.3.2005 (dále jen Rámcová smlouva) a dlužnice dne 8.11.2005 tuto pohledávku uznala notářským zápisem s doložkou vykonatelnosti (dále jen Uznávací prohlášení),
- navrhovatel b) tvrdil, že má vůči dlužnici pohledávku ve výši 6.326.082 Kč vyplývající ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 20.8.2005, jíž jí postoupil pohledávku vůči navrhovateli a) za úplatu 9.584.420,36 Kč, kterou dlužnice uhradila pouze částečně,
- navrhovatel c) tvrdil, že má vůči dlužnici pohledávku ve výši 6.131.288,96 Kč vyplývající ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 20.9.2005, jíž jí postoupil pohledávku vůči navrhovateli a) za úplatu 6.131.288,96 Kč, kterou dlužnice neuhradila,
- navrhovatelka d) tvrdila, že má vůči dlužnici pohledávku ve výši 3.400.000 Kč vyplývající ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 8.12.2005, jíž jí postoupila pohledávku vůči navrhovateli a) za úplatu 3.400.000 Kč, kterou dlužnice neuhradila,
- navrhovatelka e) tvrdila, že má vůči dlužnici pohledávky z titulu neuhrazené kupní ceny za dodané zboží ve výši 317.000 Kč a neuhrazených smluvních pokut v celkové výši 646.617,28 Kč,
- navrhovatel g) tvrdil, že má vůči dlužnici pohledávky v celkové výši 14.580.347,82 Kč z titulu neuhrazených cen za dodávky cukru a kakaa v období od srpna do října roku 2005, jež jako postupník nabyl od navrhovatele a) s tím, že o zaplacení těchto pohledávek je vedeno řízení před Krajským soudem v Hradci Králové pod sp.zn. 33 Cm 175/2010.

Dlužnice navrhla zamítnutí návrhů s tím, že:

- proti pohledávce navrhovatele a) se bránila tvrzením, že zanikla započtením, Rámcovou smlouvu označila za neplatnou pro rozpor s ust. § 193 odst. 2 obchodního zákoníku a nadto její obsah odporuje faktickému jednání stran v průběhu obchodních vztahů. Dále konstatovala, že ujednání o smluvní pokutě je v rozporu s dobrými mravy a exekucní řízení, jež navrhovatel a) na základě Uznávacího prohlášení vůči ní vedl, bylo nepravomocným rozhodnutím zastaveno,
- proti pohledávce navrhovatele b) se bránila tvrzením, že úplata za postoupení pohledávek ve výši 9.584.420,36 Kč byla uhrazena tak, že část ve výši 5.540.298,14 Kč nabyla postoupením navrhovatelka d), s níž ji vyrovnala zápočtem, část ve výši 3.258.337,72 Kč navrhovateli b) zaplatila a část ve výši 479.220 Kč započtetla na svoji pohledávku vůči navrhovateli b),
- proti pohledávce navrhovatele c) se bránila tvrzením, že jeho pohledávka byla postoupena navrhovatelce d) a poté zápočtem zanikla,
- proti pohledávce navrhovatelky d) se bránila tvrzením, že její pohledávka zanikla zápočtem, a zdůraznila, že ona sama má vůči ní nárok na provizi ve výši 5 % z uhrazené částky,
- proti pohledávkám navrhovatelky e) se bránila tvrzením, že pohledávku ve výši 317.000 Kč za dodávku potravinového přípravku vypořádala zápočtem, k němuž použila svůj nárok z titulu nedodaného zboží, nárok na smluvní pokuty ve výši 646.617,28 Kč označila za neprůkazný a zdůraznila, že je to naopak navrhovatelka e), která je v prodlení s úhradou svých závazků. Současně upozornila na to, že dle faktoringové smlouvy č. 444 ze dne 25.10.2004 byly pohledávky navrhovatelky e) postoupeny Komerční bance, a.s.,
- proti pohledávce navrhovatele g) se bránila tvrzením, že se vesměs jedná o stejné pohledávky, které vůči ní uplatňuje navrhovatel a) a které se opírají o neplatnou Rámcovou smlouvu.

Na základě provedeného dokazování dospěl soud k následujícím zjištěním a závěrům:

K pohledávce navrhovatele a):

- z Uznávacího prohlášení zjistil, že tehdejší předseda představenstva dlužnice [jméno] [příjmení] uznal závazek dlužnice vůči navrhovateli a) ve výši 9.621.087,89 Kč z titulu neuhrazených cen za

dodávky potravinového přípravku s obsahem cukru a kakaa a smluvních pokut a svolil k jeho vykonatelnosti,

- z jednotlivých dodacích listů a faktur zjistil, že dlužnice potvrdila dodávky zboží a navrhovatel a) jí vyúčtoval jejich cenu,

- z vyjádření dlužnice zjistil, že poukazujíc na usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Odo 1344/2004 vyslovila přesvědčení, že pohledávky navrhovatele a) jsou sporné, neboť o jejich existenci již téměř 6 let probíhá sporná řízení, přičemž ve dvou z nich soudy konstatovaly, že Rámcová smlouva je neplatná, dále poukazovala na to, že její závazky vůči navrhovateli a) zanikly započtením, že Uznávací prohlášení podepsal jejím jménem [jméno] [příjmení] v době, kdy měl být odvolán a věděl, že pohledávky jsou promlčeny, a setrvala na požadavku provedení všech důkazů, které ve svých podáních označila,

- z vyjádření navrhovatele a) k obraně dlužnice zjistil, že ten tvrdil, že jeho pohledávky nezanikly započtením, neboť jej dlužnice provedla v rozporu s ust. § 44 odst. 7 exekučního řádu,

- v rámci své úřední činnosti zjistil, že o pohledávkách navrhovatele a) jsou vedena řízení před Okresním soudem v Hradci Králové pod sp.zn. 17 C 15/2006 a sp. zn. 16 C 15/2206 a před Krajským soudem v Hradci Králové pod sp.zn. 33 Cm 155/2006.

K pohledávce navrhovatele b):

- ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 20.8.2005 zjistil, že se navrhovatel b) zavázal postoupit dlužnici pohledávky za navrhovatelem a) ve výši 9.584.420,36 Kč a dlužnice se zavázala, že mu do konce března 2006 zaplatí úplatu za postoupené pohledávky s tím, že pokud tak učiní, vznikne jí nárok na provizi ve výši 5 % z uhrazené částky,

- z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila námitkou, že pohledávka navrhovatele b) zanikla splněním a započtením, k prokázání svých tvrzení navrhla provést důkazy listinami označenými v podání ze dne 14.5.2008 (č.l. 1070-1137) a založenými ve spise vedeném u Oblastního soudu v Žorech v Polské republice, u něhož se vede řízení o zaplacení části pohledávky navrhovatele b),

- z vyjádření navrhovatele b) k obraně dlužnice zjistil, že ten tvrdil, že dlužnice neměla vůči němu žádnou započitatelnou pohledávku a zápočet, který jejím jménem provedl [jméno] [příjmení], nevyvolal zamýšlené účinky, jelikož jmenovaný překročil své oprávnění; k prokázání svých tvrzení navrhl provést listinné důkazy založené ve spise vedeném u Oblastního soudu v Žorech.

K pohledávce navrhovatele c):

- ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 20.9.2005 zjistil, že se navrhovatel c) zavázal postoupit dlužnici pohledávky za navrhovatelem a) ve výši 6.131.288,86 Kč a dlužnice se zavázala, že mu do konce března 2006 zaplatí úplatu za postoupené pohledávky s tím, že pokud tak učiní, vznikne jí nárok na provizi ve výši 5 % z uhrazené částky,

- z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila námitkou, že pohledávka navrhovatele c) byla postoupena na navrhovatelku d) a poté zanikla vzájemným zápočtem mezi ní a navrhovatelkou d); k prokázání svých tvrzení navrhla provést důkaz např. dohodou o započtení ze dne 21.10.2005 a listinami založenými u Oblastního soudu v Žorech.

K pohledávce navrhovatelky d):

- ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 8.12.2005 zjistil, že se navrhovatelka d) zavázala postoupit dlužnici pohledávky za navrhovatelem a) ve výši 3.400.000 Kč a dlužnice se zavázala, že jí do konce března 2006 zaplatí úplatu za postoupené pohledávky s tím, že pokud tak učiní, vznikne jí nárok na provizi ve výši 5 % z uhrazené částky,

- z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila obdobnými námitkami, jaké uplatnila vůči pohledávkám navrhovatelů b) a c), a kromě toho poukazovala na existenci sporného řízení vedeného u

Oblastního soudu v Žorech, v němž se navrhovatelka d) domáhá vůči ní zaplacení pohledávky ve výši 682.961,90 Kč.

K pohledávce navrhovatelky e):

- z rámcové kupní smlouvy ze dne 10.12.2005 zjistil, že se navrhovatelka e) zavázala dodávat dlužníci na základě jejích objednávek potravinářské zboží a že se smluvní strany dohodly na smluvní pokutě ve prospěch navrhovatelky e) v případě prodlení dlužnice se zaplacením kupní ceny a na smluvní pokutě ve prospěch dlužnice v případě prodlení navrhovatelky e) s dodáním zboží,
- z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila tvrzením, že cca 90 % pohledávek navrhovatelky e) zaniklo splněním a sporná pohledávka se týká toliko jedné sporné dodávky, u níž navrhovatelka e) neprokázala, že zboží dodala. Dlužnice zdůraznila, že naopak ona sama má vůči navrhovateli e) pohledávku z titulu smluvní pokuty ve výši cca 2,3 miliónu Kč, a setrvala na požadavku provedení důkazů o vzniku pohledávek navrhovatelky e), započtení vzájemných pohledávek, reklamací za nedodané zboží apod.

K pohledávce navrhovatele g):

- z přihlášky pohledávek ze dne 8.6.2009 zjistil, že SIBO, s.r.o. přihlásila do konkursu vedeného na majetek dlužnice pohledávku v celkové výši 19.233.929 Kč vázanou na podmínku, že bude vyhověno žalobě navrhovatelky d), jež se v řízení vedeném u Okresního soudu v Ostravě pod sp.zn. 21 Cm 139/2006 domáhá vůči ní zaplacení částky 14.238.825 Kč,
- ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 27.9.2005 zjistil, že se navrhovatel a) zavázal postoupit SIBO, s.r.o. pohledávky za dlužnicí ve výši 8.684.230 Kč a SIBO, s.r.o. se zavázala zaplatit mu za postoupené pohledávky úplatu ve stejné výši,
- ze smlouvy o postoupení pohledávek ze dne 19.10.2005 zjistil, že se navrhovatel a) zavázal postoupit SIBO, s.r.o. pohledávky za dlužnicí ve výši 5.916.117,82 Kč a SIBO, s.r.o. se zavázala zaplatit mu za postoupené pohledávky úplatu ve stejné výši,
- z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila tvrzením, že pohledávky jsou promlčeny, existují dvě varianty obou postupných smluv a poukazovala na listinné důkazy, jež jsou součástí spisu vedeného u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp.zn. 33 Cm 175/2010, u něhož je veden spor mezi navrhovatelem g) a dlužnicí.

Konkursní soud se zabýval i tvrzením navrhovatelů o tom, že dlužnice je v úpadku formou předlužení, jež prokazovali znaleckým posudkem č. 296/01/09 ze dne 12.1.2009 zpracovaným znaleckým ústavem Ostravská znalecká, a.s. (dále jen Znalecký posudek), jež pro účely trestního řízení nechala zpracovat advokátní kancelář, v níž působí zástupce navrhovatelů b) až d). Soud zjistil, že znalecký ústav vyslovil závěr, že dlužnice neměla v roce 2004 dostatek finančních prostředků k tomu, aby uhradila své závazky vůči DECHTOCHEMA BITUMAT, a.s. a přitom neohrozila chod podniku. Z vyjádření dlužnice zjistil, že ta se bránila tvrzením, že Znalecký posudek neprokazuje, že by byla předlužena v době, kdy nastala splatnost jejích závazků vůči navrhovateli a), zároveň poukazovala na znalecký posudek Václava Černovského, který dovedl opačné závěry. Z potvrzení Raiffeisenbank, a.s. ze dne 1.11.2011 zjistil, že dlužnice evidovala k tomuto datu na svém běžném účtu zůstatek ve výši 3.398.614,38 Kč. Na tomto základě uzavřel, že navrhovatelé neprokázali, že by dlužnice byla k datu podání konkursního návrhu (5.1.2006), resp. vydání napadeného usnesení předlužena.

Dále soud - cituje ust. § 1 odst. 2 a 3, § 4 odst. 2 a § 12a odst. 2 ZKV a poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu, např. na usnesení sp.zn. 29 Cdo 5044/2007 uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročníku 2008, pod číslem 54 a sp.zn. 29 Odo 204/2003 ze dne 31.1.2006 uveřejněné pod číslem 64/ 2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen R 64/2006) - konstatoval, že typovým důvodem zamítnutí věřitelského návrhu na prohlášení konkursu je skutečnost, že v konkursním řízení vyjde najevo, že sporné skutečnosti týkající se pohledávky,

kteřou je navrhuje věřitel povinen dle ust. § 4 odst. 2 ZKV doložit, nebude možné osvědčit pouze listinami a že provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazních návrhů výsledkem účastníků, výsledkem svědků, znaleckými posudky, ohledáním apod. by konkursní soud nahrazoval (v případech, v nichž tvrzená pohledávka navrhuje věřitele nebo pohledávka, známého“ věřitele, kterou má být doložen dlužníkův úpadek, není pohledávkou pravomocně přiznanou rozhodnutím příslušného orgánu nebo alespoň pohledávkou vykonatelnou) sporné řízení. Rozvedl, že okolnost, že věřitel může podat návrh na prohlášení konkursu i pro splatnou pohledávku, o níž dosud nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto, neznamená, že konkursní řízení nahrazuje nalézací řízení o takové pohledávce před orgánem povolaným o ní rozhodnout. Povaha řízení o návrhu na prohlášení konkursu podle něj sice nevylučuje, aby soud o skutečnostech, jež jsou mezi účastníky sporné, prováděl dokazování, není však povinností konkursního soudu provádět dokazování o tom, zda pohledávka věřitele (navrhovatele konkursu) skutečně existuje.

Soud prvního stupně zdůraznil, že se - vázán závazným právním názorem obsaženým v kasačním rozhodnutí odvolacího soudu - snažil provést důkazní řízení alespoň v takovém rozsahu, aby bylo možné bez jakýchkoli pochybností konstatovat, že pohledávky navrhovatelů vůči dlužnici jsou alespoň osvědčeny, nicméně dlužnice všechny pohledávky sporovala a o mnoha pohledávkách se vedou soudní spory dokonce i v zahraničí. V této situaci je podle jeho názoru možno použít shora popsané závěry Nejvyššího soudu, neboť vyšlo najevo, že sporné skutečnosti týkající se pohledávek navrhovatelů a) až e) a g), které jsou tituly věřitelé povinni dle ust. § 4 odst. 2 ZKV doložit, nebude možné osvědčit pouze listinami a že provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazních návrhů, čtením značného množství navržených listin, případně výsledkem účastníků a svědků, znaleckými posudky i pro obor polského práva, ohledáním apod. by konkursní soud nahrazoval sporné řízení, přičemž dokazování takového rozsahu odporuje účelu konkursního řízení. Proto návrhy navrhovatelů a) až g) na prohlášení konkursu na majetek dlužnice zamítl.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Hradci Králové podali navrhovatelé a) až d) (dále též jen odvolatelé) včasné odvolání, která podle svého obsahu směřovala proti bodu II. výroku, jímž bylo rozhodnuto o zamítnutí návrhů na prohlášení konkursu.

Navrhovatel a) konkursnímu soudu vytýkal, že závěr o neosvědčení jeho pohledávky opřel jen o konstatování, že mu je známa existence sporných řízení vedených před Okresním a Krajským soudem v Hradci Králové, aniž by přezkoumal listiny prokazující její existenci. Vyslovil přesvědčení, že zcela vyhověl požadavkům, jež na obsah návrhu na prohlášení konkursu klade ust. § 4 odst. 2 ZKV, a proto mu nelze vytýkat, že by ohledně jeho pohledávky bylo třeba vést rozsáhlé dokazování. Naopak, takové dokazování by podle něj bylo třeba vést k prokázání důvodnosti obrany dlužnice. Rozvedl, že východiskem pro posouzení existence jeho pohledávky není Rámcová smlouva, nýbrž jednotlivé dílčí kupní smlouvy a reálně uskutečněné dodávky zboží. Proto by neměl nést důkazní břemeno směřující k vyvrácení obrany dlužnice. Z těchto důvodů požadoval, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, nebo aby je změnil tak, že na majetek dlužnice prohlásí konkurs.

Navrhovatelé b) až d) v odvolání zrekapitulovali důvody, jež konkursní soud vedly k vydání napadeného usnesení tak, že 1) soud k pohledávkám každého z navrhovatelů provedl navržené důkazy (jejich část) a zmínil procesní obranu dlužnice, 2) část navržených důkazů neprovedl, neboť dosud provedené důkazy podle něj umožňují učinit závěr o tom, že návrhy na prohlášení konkursu nejsou důvodné, 3) závěr o nedůvodnosti návrhů opřel o judikaturu Nejvyššího soudu, z níž plyne, že v konkursním řízení nelze provádět rozsáhlé a podrobné dokazování, kterým by bylo nahrazováno sporné řízení.

Argumentaci pod bodem 3) označili za paradoxní v situaci, kdy byl soud v souladu se závazným právním názorem odvolacího soudu povinen provést ke zjištění existence pohledávek navrhovatelů

a obrany dlužnice řádné dokazování, a nikoli neprovést je s poukazem na jeho rozsáhlost. Podle navrhovatelů b) až d) soud nesprávně aplikoval závěry obsažené v R 64/2006, jež dopadají na situaci, kdy nad rámec listinných důkazů obsažených v soudním spise je třeba provést další rozsáhlé dokazování, např. výsledkem svědka nebo znaleckým posudkem. V posuzované věci však bylo možné vyjasnit sporné skutečnosti týkající se pohledávek navrhovatelů pouze na základě předložených listinných důkazů. Dále upozornili na to, že se dlužnice proti existenci pohledávek navrhujících věřitelů bránila pouze tím, že vznášela námitky započtení, neplatnosti smluv či promlčení, a na základě těchto námitek, aniž by důvodnost některé z nich prokázala, účelově poukazovala na rozsáhlost dokazování. Akceptovat tuto obranu by podle jejich názoru znamenalo, že by k zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu postačovalo, aby dlužník vznesl několik účelových argumentů a navrhl provedení nesmyslných důkazů.

K existenci svých pohledávek vůči dlužnici navrhovatelé a) až d) uvedli, že je dokládali smlouvami o postoupení pohledávek, jimiž jí postoupili pohledávky za navrhovatelem a), a že dlužnice vznesla účelovou námitku, že postupní smlouvy jsou neplatné. Zdůraznili, že o existenci jejich pohledávek jsou (byla) vedena sporná řízení před Oblastním soudem ve městě Žory, v případě navrhovatelů b) a c) již byla tato řízení pravomocně skončena. Závěrem poukazovali na to, že skutkový stav nedoznal změn oproti stavu, jenž byl v době, kdy konkursní soud rozhodl o prohlášení konkursu na majetek dlužnice, v němž měl pohledávky navrhovatelů za částečně osvědčené, proti čemuž nevznesl námitky ani odvolací soud. Proto požadovali, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze v rozsahu vymezeném odvoláními přezkoumal napadené usnesení i řízení jeho vydání předcházející a dospěl k těmto zjištěním a závěrům:

Podle ust. § 4 odst. 1 a 2 ZKV je oprávněn podat návrh na prohlášení konkursu dlužník nebo kterýkoli z jeho věřitelů. V případě, kdy je konkursní řízení zahájeno na návrh věřitele, je navrhovatel - mimo jiné – podle ust. § 4 odst. 2 ZKV povinen doložit, že má vůči dlužníkovi splatnou pohledávku. Tím jednak prokazuje ve smyslu ust. § 4 odst. 1 ZKV své oprávnění podat návrh na prohlášení konkursu (aktivní věcnou legitimaci), jednak zčásti naplňuje základní předpoklad podmiňující prohlášení konkursu, neboť zjištění existence splatné pohledávky navrhovatele má význam jakožto jedno ze zjištění potřebných k osvědčení dlužníkovu úpadku.

Pokud jde o důvody zamítnutí věřitelského návrhu na prohlášení konkursu, lze se soudem prvního stupně souhlasit potud, že Nejvyšší soud v R 64/2006 vysvětlil, že typovým důvodem zamítnutí věřitelského návrhu na prohlášení konkursu je skutečnost, že v konkursním řízení vyjde najevo, že sporné skutečnosti týkající se pohledávky, kterou je navrhující věřitel povinen dle ust. § 4 odst. 2 ZKV doložit, nebude možné osvědčit pouze listinami a že by provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazních návrhů výsledkem účastníků, výsledkem svědků, znaleckými posudky, ohledáním apod. nahrazoval (v případech, v nichž tvrzená pohledávka navrhujícího věřitele nebo pohledávka „známého“ věřitele, kterou má být doložen dlužníkuv úpadek, není pohledávkou pravomocně přiznanou rozhodnutím příslušného orgánu nebo alespoň pohledávkou vykonatelnou) sporné řízení. Odvolací soud je však ve shodě se závěry obsaženými např. v usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 NSCR 30/2009 ze dne 29.4.2010 uveřejněném pod č. 14/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jež se sice vztahovaly k výkladu insolvenčního zákona, ale jež se uplatí i v poměrech konkursního řízení, toho názoru, že rozhodnutí, jímž soud zamítá návrh věřitele na prohlášení konkursu proto, že by dokazováním sporných skutečností o jeho pohledávce nahrazoval sporné řízení, nemůže rezignovat na popis konkrétních sporných skutečností, jejichž dokazování by nahrazovalo sporné řízení, ani na co nejkonkrétnější označení důkazů, jejichž prostřednictvím by se tak (ve sporném řízení) podle soudu rozhodujícího v konkursním řízení muselo stát.

Těmto požadavkům však konkursní soud v napadeném usnesení zjevně nedostál.

Jak plyne z jeho odůvodnění, jež odvolací soud reprodukoval výše a jehož podstatnou část tvoří rekapitulace obsahu insolvenčních návrhů a vyjádření dlužnice k nim, postavil soud své zamítavé rozhodnutí toliko na obecném konstatování, že sporné skutečnosti týkající se pohledávek věřitelů a) až e) a g), které jsou navrhuující věřitelé povinni doložit, nebude možné osvědčit pouze listinami a že by provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazních návrhů, čtením značného množství navržených listin, případně výslechem účastníků a svědků, znaleckými posudky (i pro obor polského práva) nahrazoval sporné řízení. Soud prvního stupně nejenže přehledně neuvedl (neosvětlil), jaké konkrétní skutečnosti považuje pro posouzení důvodnosti pohledávek navrhovatelů za sporné, ale ani nevysvětlil, proč má zato, že sporné skutečnosti nebude možno objasnit provedením listinných důkazů, které navrhovatelé a dlužnice označili nebo předložili, resp. jaké jiné konkrétní důkazy by musely být provedeny.

Skutkový terén, na jehož základě by bylo možno zřetelně vymezit okruh sporných skutečností mezi odvolateli a dlužnicí, se přitom podává např. z vyjádření dlužnice ze dne 18.2.2010 (č.l. 1658-1659), v němž uvedla, že z jejího hlediska se jedná o jediný obchod, jehož cílem bylo nepeněžitým způsobem vypořádat její pohledávky za SIBO, s.r.o. a závazky vůči navrhovateli a). Proto nejprve od navrhovatelů b) až d) koupila jejich pohledávky vůči navrhovateli a) a takto nabyté pohledávky započítala vůči pohledávkám navrhovatele a), přičemž cenu za ně uhradila tím, že prodala své pohledávky za SIBO, s.r.o.

Odvolací soud je stejně jako navrhovatel a) toho názoru, že v situaci, kdy soud z jednotlivých dodacích listů a faktur zjistil, že dlužnice potvrdila dodání zboží a navrhovatel a) jí vyúčtoval jeho cenu, k závěru o spornosti pohledávek nemůže vést toliko poukaz na neplatnost Rámcové smlouvy a probíhající nalézací řízení. Soudu prvního stupně je navíc třeba vytknout, že se nevypořádal s tvrzením navrhovatele a), že jeho pohledávky vůči dlužnici nemohly zaniknout započtením, neboť tomu bránilo ust. § 44 odst. 7 exekučního řádu.

Pokud šlo o obranu dlužnice spočívající v tvrzení, že část pohledávek odvolatelů zanikla započtením, považoval odvolací soud za potřebné poukázat na to, že judikatura prezentovaná např. v usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Cdo 221/2011 ze dne 26.9.2012 je již ustálena v tom, že jestliže dlužník založil procesní obranu proti návrhu na prohlášení konkursu na tvrzení, že pohledávka navrhuujícího věřitele sice vznikla (a on ji neuhradil), že však následně zanikla tím, že proti ní uplatnil k započtení vlastní pohledávku, pak k tomu, aby konkursní soud mohl navrhujícímu věřiteli upřít aktivní legitimaci k podání návrhu na prohlášení konkursu (a jen z tohoto důvodu takový návrh zamítnout), je nezbytné prokázat opodstatněnost dlužnickovy obrany (mít zánik pohledávky započtením za doložený). Závěr o tom, že zatím není jisto, zda dlužník má vůči navrhujícímu věřiteli pohledávku způsobitou k započtení (že to musí být podrobeno dalšímu dokazování), ve skutečnosti potvrzuje, že dlužník s obranou, že řádně doložená pohledávka zanikla, neuspěl a na jeho základě návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek aktivní věcné legitimace navrhuující věřitelky zamítnout nelze. S navrhovateli b) až d) proto lze souhlasit potud, že navrhuující věřitel není povinen, „kvalifikovaně zvrátit“ takto uplatněnou obranu dlužníka.

S ohledem na výše uvedené proto odvolacímu soudu nezbylo než usnesení soudu prvního stupně v napadeném bodě II. výroku a na něm závislých bodech III. a V. výroku podle ust. § 219a odst. 1 písm. b) OSŘ zrušit a podle ust. § 221 odst. 1 písm. a) téhož zákona věc vrátit konkursnímu soudu k dalšímu řízení, v němž svůj (procesní) postup odůvodní přezkoumatelným způsobem.

Pro potřeby dalšího průběhu řízení považoval odvolací soud za vhodné upozornit na to, že v průběhu odvolacího řízení předložili navrhovatelé b) a d) usnesení Okresního soudu v Rybníku sp.zn. VI GCO 47/11 ze dne 17.5.2012 (příloha k č.l. 2205), jímž byl odmítnut návrh dlužnice na zrušení evropského exekučního titulu v řízení, v němž jako věřitel figuruje navrhovatel b), a rozsudek téhož soudu sp.zn. VI GC 117/11 ze dne 28.6.2012 (příloha k č.l. 2208), jímž byla dlužnici uložena povinnost zaplatit navrhovatelce d) 95.000 PLN s příslušenstvím.

Bude proto na soudu prvního stupně, aby po zhodnocení těchto rozhodnutí posoudil, zda je (bude) možno na danou věc aplikovat závěry obsažené již v usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Cdo 1248/99 ze dne 29.8.2001 uveřejněném pod číslem 9/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, z nichž plyne, že pokud věřitel, který podal návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka, doloží splatnou pohledávku za dlužníkem vykonatelným soudním rozhodnutím, nemůže konkursní soud při rozhodování o návrhu na prohlášení konkursu otázku vzniku této pohledávky znovu posuzovat, a to ani jako otázku předběžnou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové.

Praha 11. března 2013

JUDr. Jiří Kareta
předsedkyně senátu